

Norske kommuner er ikke bærekraftige

Kommunal rapport 22.05.2017

Økonomiprofessor Victor Norman (NHH) mener Kommune-Norge ikke er i stand til å takle eldrebølgen.

– Vi vil ha noen som kommer inn på rommet og sier: «Passer det med rødvin nu, min kjære?» Hvis ikke vi får det av kommunen, så får vi det privat, sier Victor Norman.

På Kommuneøkonomikonferansen på Thon Hotel Oslo Airport var hundrevis av kommuneinteresserte samlet mandag morgen.

Økonomiprofessorens budskap var at toppen i norsk økonomi er nådd, bortsett fra når det gjelder utgiftene:

– **Toppen er nådd. Det blir vanskeligere framover, sa Victor Norman (NHH).**

«Mange oppgaver»

Det er mange oppgaver som venter Kommune-Norge i framtiden, blant annet vil eldrebølgen kreve et solid innhogg i budsjettene:

– Det er et av de største sjokkene vi har vært utsatt for noen gang. Vi har lagt opp til et system som sier at alt ansvar for eldreomsorg skal kommunene ta. Også har det vært tungt nok for kommunene å begynne og ta det ansvaret for denne generasjonen. Og det er for en av de minste generasjonene vi har. Selv det har nesten tatt knekken på kommunene. Nå kommer en generasjon som er nesten dobbelt så stor, sier Norman.

– *Hvis du skal oppsummere: Hvor bærekraftig er norske kommuner?*

– **Per i dag vil de ikke kunne være i stand til å takle eldrebølgen. Det er jeg helt sikker på.**

Han utdyper:

– Men det betyr ikke at de skal begynne å løse eldrebølgen nå. Det handler om at de skal skaffe seg en handlefrihet. Den har de ikke i dag. De er for stive når det gjelder alt som heter fysisk planlegging. Man har ikke et inntektsgrunnlag. Man kan ikke regne med å få nok finanser. Man må jobbe med arbeidstidsordninger og organisering. Det er der jeg tror man må ha innsats de neste månedene, sier Norman.

«Kan miste fotfestet»

– *Så norske kommuner er ikke bærekraftige?*

– Nei. Ikke fordi at det er nødvendigvis noe galt med kommunene, men fordi tilleggsoppgavene som kommer er så sterke, at man risikerer å miste fotfestet. Man har verken økonomisk grunnlag eller organisasjonsmessig grunnlag til å takle det.

– *De oppgavene som venter Kommune-Norge er for store?*

– Ja, de er rett og slett så store. Det er et av de største sjokkene vi har vært utsatt for noen gang. Nå kommer en generasjon eldre som er nesten dobbelt så stor, med lav inntekt. Det er det kommunene ikke har mulighet til å løse.

– Det er sikkert noen som vil kunne klare det. Men noen av dem som har dårlige forutsetninger – får den største prosentvise økningen.

– *Er du bekymret?*

– Nei. Hovedutfordringen til kommuner de nærmeste årene er å forberede seg. Det handler ikke om å bygge flere gamlehjem, men å jobbe med arbeidsmetodikken og arbeidstidsordninger. Det handler om hvordan man forenkler teknologi og hjemmebaserte tjenester. Man kan ikke regne med at staten vil betale.

– *Så man kan ikke vente på at noen andre skal ordne opp, dette må man ta tak i selv?*

– Ja, jeg er redd for det.

I innlegget med tittel: «*Økonomisk politikk - hvordan få den samfunnsøkonomiske bærekraftfloken til å gå opp?*» påpekte økonomiprofessoren at hans generasjon vil sørge for en god eldreomsorg, enten om kommunen gir den eller ei. Men: Hvis man ønsker et system der alle får eldreomsorg, må man sørge for at de med god råd også vil velge det kommunale tilbudet.

Kommunepolitikk

Økonomiprofessoren nevnte noen prinsipper for god kommunepolitikk:

- **Tenk halvlengt.** Tenk fem år i stedet for ti år.
- **Skaff handlefrihet.** Redusere avhengighet av statlige overføringer.
- **Bygg opp kompetanse.** Tenk utenfor boksen. Vent med investeringer.